

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (šestého senátu)

4. července 2024*

„Řízení o předběžné otázce – Harmonizace právních předpisů – Doprava – Silniční doprava – Směrnice 2014/31/EU – Oblast působnosti – Váhy s neautomatickou činností pro účely určení hmotnosti vozidel – Použití vah s neautomatickou činností pro účely uplatnění vnitrostátních trestněprávních předpisů“

Ve věci C-283/23 [Marhon]ⁱ,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Cour de cassation (Kasační soud, Belgie) ze dne 26. dubna 2023, došlým Soudnímu dvoru dne 2. května 2023, v trestním řízení

FB,

JL Sàrl

za účasti:

Procureur du Roi près du Tribunal de Première Instance d'Eupen,

SOUDNÍ DVŮR (šestý senát),

ve složení: T. von Danwitz, předseda senátu, A. Arabadžev (zpravodaj), předseda prvního senátu vykonávající funkci soudce šestého senátu, a I. Ziemele, soudkyně,

generální advokát: J. Richard de la Tour,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

- za belgickou vládu: S. Baeyens, P. Cottin a C. Pochet, jako zmocněnci,
- za českou vládu: M. Smolek, T. Suchá a J. Vláčil, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi: J. Flett a G. Wils, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: francouzština.

ⁱ Název projednávané věci je fiktivní. Neodpovídá skutečnému jménu žádného z účastníků řízení.

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 1, čl. 2 bodu 3 a článku 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/31/EU ze dne 26. února 2014 o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se dodávání vah s neautomatickou činností na trh (Úř. věst. 2014, L 96, s. 107, a oprava Úř. věst. 2016, L 13, s. 58).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci trestního řízení zahájeného proti společnosti FB a JL Sàrl, jež se týká dvou trestných činů, které FB údajně spáchal tím, že řídil přepravní vozidlo náležející společnosti JL, které překročilo maximální přípustnou hmotnost.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 V bodech 4, 5 a 47 odůvodnění směrnice 2014/31 je uvedeno:
 - „(4) Tato směrnice se vztahuje na váhy s neautomatickou činností, které jsou nové na trhu Unie při svém uvedení na trh; jedná se tedy buď o nové váhy s neautomatickou činností, jež byly vyrobeny výrobcem usazeným v Unii, nebo o nové či použité váhy s neautomatickou činností dovezené ze třetí země.
 - (5) Členské státy by měly nést odpovědnost za ochranu veřejnosti před nesprávnými výsledky vážících operací prováděných v určitých oblastech na vahách s neautomatickou činností.

[...]

 - (47) Jelikož cíle této směrnice, totiž zajistit, aby váhy s neautomatickou činností na trhu splňovaly požadavky na vysokou úroveň ochrany veřejných zájmů, na něž se vztahuje tato směrnice, a zároveň zaručit fungování vnitřního trhu, nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy, ale spíše jej, z důvodu jeho rozsahu a účinků, může být lépe dosaženo na úrovni Unie, smí Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o Evropské unii. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je nezbytné pro dosažení tohoto cíle.“
- 4 V článku 1 této směrnice, nadepsaném „Oblast působnosti“, se stanoví:

„1. Tato směrnice se vztahuje na všechny váhy s neautomatickou činností.

2. Pro účely této směrnice se rozlišují tyto kategorie používání vah s neautomatickou činností:

[...]

- b) určování hmotnosti pro výpočet poplatků, tarifů, daní, prémie, pokut, náhrad, odškodnění nebo podobných typů plateb;
- c) určování hmotnosti při uplatňování právních předpisů nebo pro znalecké posudky v soudních řízeních;

[...]

g) všechna jiná použití, než jaká jsou uvedena v písmenech a) až f).“

5 V článku 2 uvedené směrnice, nadepsaném „Definice“, je stanoveno:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

- 1) ‚vahami‘ měřicí přístroj, který slouží k určení hmotnosti tělesa využitím působení gravitace na toto těleso. Váhy mohou rovněž sloužit k určení dalších veličin, množství, parametrů nebo charakteristických vlastností souvisejících s hmotností;
- 2) ‚vahami s neautomatickou činností‘ nebo ‚neautomatickými vahami‘ váhy, které vyžadují zásah obsluhy během vážícího procesu;
- 3) ‚dodáním na trh‘ dodání neautomatických vah k distribuci nebo použití na trhu Unie v rámci obchodní činnosti, ať už za úplatu, nebo bezplatně;
- 4) ‚uvedením na trh‘ první dodání neautomatických vah na trh Unie;

[...]“

6 V článku 3 téže směrnice, nadepsaném „Dodávání na trh a uvádění do provozu“, je stanoveno:

„1. Členské státy přijmou veškerá opatření, aby neautomatické váhy mohly být dodávány na trh pouze tehdy, pokud splňují příslušné požadavky této směrnice.

2. Členské státy přijmou veškerá opatření, aby neautomatické váhy nemohly být uváděny do provozu pro použití vyjmenovaná v čl. 1 odst. 2 písm. a) až f), pokud nesplňují požadavky této směrnice.

3. Členské státy přijmou veškerá opatření, aby neautomatické váhy uvedené do provozu pro použití vyjmenovaná v čl. 1 odst. 2 písm. a) až f) byly udržovány v souladu s příslušnými požadavky této směrnice.“

7 V článku 4 téže směrnice, nadepsaném „Základní požadavky“, je v prvním pododstavci stanoveno:

„Neautomatické váhy používané nebo určené pro použití uvedená v čl. 1 odst. 2 písm. a) až f) musí splňovat základní požadavky stanovené v příloze I.“

Belgické právo

- 8 V článku 1 arrêté royal relatif à l'approbation, à la vérification et à l'installation des instruments de mesures utilisés pour surveiller l'application de la loi relative à la police de la circulation routière (královská vyhláška o montáži měřidel používaných ke kontrole uplatňování zákona o silniční policii) ze dne 12. října 2010 (*Moniteur belge* ze dne 25. října 2010, s. 63130, dále jen „královská vyhláška z roku 2010“) se stanoví:

„S výhradou použití jiných pravidel týkajících se zvláštních měřidel se tato vyhláška použije na měřidla používaná ke kontrole uplatňování zákona o silniční policii, koordinovaného dne 16. března 1968, a vyhlášek přijatých k jeho provedení, a která slouží k přímému nebo nepřímému měření, v této vyhlášce označovaná dále jen jako ‚měřidla‘.“

- 9 V článku 1 arrêté royal relatif aux instruments de pesage à fonctionnement non automatique (královská vyhláška o vahách s neautomatickou činností) ze dne 12. dubna 2016 (*Moniteur belge* ze dne 19. dubna 2016, s. 26487), nadepsaném „Předmět“, je stanoveno:

„Touto vyhláškou je prováděna [směrnice 2014/31].“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 10 Dne 28. února 2019 uskutečnila belgická policie v Saint-Vith (Belgie) kontrolu vozidla pro přepravu dřeva náležejícího JL.
- 11 Po zvážení provedeném policií při této kontrole (dále jen „vážení“) se ukázalo, že hmotnost tohoto vozidla značně přesahuje maximální povolenou hmotnost 20 856 kilogramů.
- 12 V důsledku toho bylo zahájeno trestní stíhání řidiče vozidla, FB, před tribunal de police d'Eupen, section de Saint-Vith (Soud pro přestupky a přečiny v Eupenu, sekce St. Vith, Belgie) za přepravu věcí vozidlem, jehož celková hmotnost přesáhla maximální povolenou hmotnost, a za to, že jakožto osoba provádějící přepravu zboží udělil pokyny nebo uskutečnil úkony, které vedly k překročení maximálních povolených hmotností či rozměrů. Společnost JL, zaměstnavatel FB, byla do řízení zahrnuta z titulu její občanskoprávní odpovědnosti.
- 13 Rozsudkem ze dne 2. února 2021 zprostil uvedený soud FB obžaloby z důvodu, že na potvrzeních z vážení není uveden údaj o osobě, která vážení prováděla, ani údaj o značce a sériovém čísle použité váhy, takže nebylo možné určit, zda se uvedená potvrzení skutečně vztahují k dané váze.
- 14 Tribunal de première instance d'Eupen, chambre correctionnelle (Soud prvního stupně v Eupen, trestní senát, Belgie) projednávající odvolání královského prokurátora (Belgie) proti uvedenému rozsudku odmítl argument FB a JL, podle kterého bylo vážení provedeno v rozporu s královskou vyhláškou z roku 2010.
- 15 Odvolací soud měl dále za to, že na uvedené vážení se nevztahuje královská vyhláška z roku 2010, ale předpis, kterým se do belgického práva provádí směrnice 2014/31, a sice královská vyhláška ze dne 12. dubna 2016 o vahách s neautomatickou činností.
- 16 Za těchto podmínek odvolací soud rozsudkem ze dne 23. března 2022 uložil FB mimo jiné povinnost zaplatit pokutu a odebral mu oprávnění k řízení všech motorových vozidel na dobu tří měsíců.

- 17 Cour de cassation (Kasační soud, Belgie), který je předkládajícím soudem, k němuž FB a JL podaly kasační opravný prostředek proti rozsudku odvolacího soudu, uvádí, že ke stanovení podmínek, za kterých mělo být vážení provedeno, je třeba upřesnit oblast působnosti směrnice 2014/31, a zejména určit, zda se tato směrnice, jak tvrdili FB a JL před odvolacím soudem, použije pouze na vážení, k němuž dochází v souvislosti s výkonem obchodní činnosti uživatele dotčených vah s neautomatickou činností.
- 18 Předkládající soud na jedné straně poznamenává, že v čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 2014/31 je stanoveno, že se tato směrnice vztahuje mimo jiné na „určování hmotnosti při uplatňování právních předpisů“ a v písmeni g) je stanoveno, že se vztahuje na „všechna jiná použití, než jaká jsou uvedena v písmenech a) až f)“. Vzhledem k tomu, že použití dotčených vah s neautomatickou činností spadá podle všeho do jedné z těchto kategorií, toto ustanovení podle předkládajícího soudu naznačuje, že vážení spadá do oblasti působnosti této směrnice.
- 19 Předkládající soud poukazuje na to, že ustanovení čl. 3 odst. 2 a 3 téže směrnice, která odkazují na uvádění těchto vah do provozu a na požadavky, jež které musí i po tomto okamžiku váhy nadále splňovat, nestanoví, že tyto váhy musí být nutně používány v rámci obchodní činnosti jejich uživatele.
- 20 Na druhou stranu podle předkládajícího soudu svědčí název směrnice 2014/31 o restriktivnějším výkladu její oblasti působnosti, neboť se v něm odkazuje na harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se „dodávání“ vah s neautomatickou činností na trh. Takový odkaz by naznačoval, že se tato směrnice použije pouze v rámci obchodní činnosti uživatele těchto vah.
- 21 Tomuto výkladu směrnice 2014/31 svědčí *a priori* podle předkládajícího soudu i znění jejího čl. 3 odst. 1, jež se týká povinností, které mají členské státy při dodání těchto vah na trh. Podle něj totiž z definice pojmu „dodání na trh“, který je stanoven v čl. 2 bodě 3, vyplývá, že k tomuto dodání musí dojít v rámci obchodní činnosti uživatele vah s neautomatickou činností.
- 22 Za těchto podmínek se Cour de cassation (Kasační soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Vztahují se [ustanovení článku 1, čl. 2 bodu 3 a článku 3 směrnice 2014/31] na použití vah s neautomatickou činností soudními nebo policejními orgány pro účely určení hmotnosti vozidel při uplatňování vnitrostátních právních předpisů, jejichž porušení se postihuje trestně a které tak jako čl. 41 odst. 3 bod 1 a čl. 43 odst. 3 bod 1 zákona ze dne 15. července 2013 o přepravě zboží po silnici a kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1071/2009 ze dne 21. října 2009, kterým se zavádějí společná pravidla týkající se závazných podmínek pro výkon povolání podnikatele v silniční dopravě a zrušuje směrnice Rady 96/26/ES, a kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1072/2009 ze dne 21. října 2009 o společných pravidlech pro přístup na trh mezinárodní silniční nákladní dopravy [(*Moniteur belge* ze dne 18. února 2014, s. 13108)], a čl. 21 [první pododstavec] bod 5 a čl. 35 bod 4 královské vyhlášky ze dne 22. května 2014 o přepravě zboží po silnici [(*Moniteur belge* ze dne 15. července 2014, s. 53667)], zakazují uvádění do provozu vozidel, jejichž naměřená hmotnost přesahuje maximální přípustnou hmotnost?“

K předběžné otázce

- 23 Otázka předkládajícího soudu v podstatě směřuje k tomu, aby Soudní dvůr vyjasnil vymezení oblasti působnosti směrnice 2014/31. Předkládající soud si klade zejména otázku, zda lze tuto směrnici použít, nejsou-li váhy s neautomatickou činností používány hospodářským subjektem v rámci obchodní činnosti, nýbrž soudními či policejními orgány k určení hmotnosti vozidla pro účely uplatnění vnitrostátního právního předpisu z trestněprávní oblasti.
- 24 I když se předkládající soud v této otázce táže na výklad několika ustanovení této směrnice, definice oblasti její působnosti je uvedena v jejím čl. 1 odst. 1.
- 25 Je tedy třeba předběžnou otázku chápat tak, že jejím cílem je určit, zda čl. 1 odst. 1 směrnice 2014/31 musí být vykládán v tom smyslu, že se tato směrnice vztahuje na váhy s neautomatickou činností, jsou-li tyto váhy používány soudními nebo policejními orgány k určení hmotnosti vozidla pro účely uplatnění vnitrostátního právního předpisu z trestněprávní oblasti.
- 26 Podle ustálené judikatury je třeba pro výklad ustanovení unijního práva vzít v úvahu nejen jeho znění, ale i jeho kontext a cíle sledované právní úpravou, jejíž je součástí (rozsudek ze dne 18. dubna 2024, Citadeles nekustamie i pašumi, C-22/23, EU:C:2024:327, bod 30 a citovaná judikatura).
- 27 V první řadě je třeba uvést, že oblast působnosti směrnice 2014/31 je ve znění jejího čl. 1 odst. 1 vymezena velmi široce. Podle tohoto ustanovení se totiž tato směrnice vztahuje „na všechny váhy s neautomatickou činností“.
- 28 Použití, ke kterému je váha s neautomatickou činností určena, ani okolnost, že jejím uživatelem je soudní či policejní orgán, nejsou s ohledem na znění dotčeného ustanovení podle všeho relevantními skutečnostmi pro určení, zda dotčená váha spadá do oblasti působnosti směrnice 2014/31 ve smyslu jejího čl. 1 odst. 1.
- 29 V druhé řadě je takové konstatování podpořeno přezkumem kontextu čl. 1 odst. 1 směrnice 2014/31, jakož i jejího cíle.
- 30 V tomto ohledu je třeba zaprvé uvést, že v ustanoveních čl. 2 bodů 1 a 2 této směrnice je definován pojem „váhy s neautomatickou činností“ zejména odkazem na funkci, k níž tyto váhy slouží, aniž jsou zohledňovány způsoby nebo kategorie jejich použití.
- 31 Zadruhé je třeba připomenout, že ve směrnici 2014/31 je v čl. 1 odst. 2 písm. a) až f) vyjmenováno několik kategorií použití vah s neautomatickou činností.
- 32 Mezi kategoriemi uvedenými v tomto čl. 1 odst. 2 je v písm. b) uvedeno určování hmotnosti pro výpočet poplatků, tarifů, daní, prémie, pokut, náhrad, odškodnění nebo podobných typů plateb a v písmeni c) určování hmotnosti při uplatňování právních předpisů.
- 33 Použití takové váhy s neautomatickou činností, jako je váha dotčená ve věci v původním řízení, přitom může spadat do jedné z těchto dvou kategorií použití, které jsou výslovně uvedeny ve směrnici 2014/31.

- 34 V článku 1 bodě 2 písm. g) této směrnice je stanovena zbytková kategorie použití takových vah, neboť je v něm odkazováno na „všechna jiná použití, než jaká jsou uvedena v písmenech a) až f)“ čl. 1 odst. 2. Z toho vyplývá, že i když je váha s neautomatickou činností určena k použití pro jiné účely, než které jsou stanoveny v uvedeném čl. 1 odst. 2 písm. a) až f), spadá taková váha do oblasti působnosti uvedené směrnice.
- 35 Zatřetí, pokud jde konkrétně o váhy uváděné do provozu pro účely použití uvedené v čl. 1 odst. 2 písm. a) až f) směrnice 2014/31, je třeba připomenout, že v čl. 3 odst. 3 uvedené směrnice je vyžadováno, aby členské státy přijaly veškerá opatření, aby tyto váhy byly udržovány v souladu s příslušnými požadavky této směrnice.
- 36 Z analýzy směrnice 2014/31 však vyplývá, že tato směrnice nepožaduje, aby váhy s neautomatickou činností byly po uvedení do provozu používány k obchodním účelům.
- 37 V třetí řadě, co se cíle směrnice 2014/31 týče, z bodu 47 jejího odůvodnění vyplývá, že tímto cílem je zajistit, aby váhy s neautomatickou činností na trhu splňovaly požadavky na vysokou úroveň ochrany veřejných zájmů, kterou zajišťuje tato směrnice.
- 38 Jak vyplývá z bodu 33 tohoto rozsudku, takové použití těchto vah, jako je použití dotčené ve věci v původním řízení, by s výhradou posouzení předkládajícím soudem mohlo spadat do kategorií použití, které jsou výslovně zohledněny v čl. 1 odst. 2 písm. b) a c) uvedené směrnice. Případné vynětí těchto vah z oblasti působnosti uvedené směrnice pouze z toho důvodu, že jsou používány soudními nebo policejními orgány pro účely uplatnění ustanovení trestněprávní povahy, by totiž znamenalo, že by tyto váhy mohly být v některé z těchto kategorií uvedeny na trh, aniž by splňovaly požadavky určené k zajištění ochrany veřejných zájmů, o niž usiluje směrnice 2014/31, čímž by byly uvedené zájmy poškozovány.
- 39 S ohledem na všechny tyto úvahy je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že čl. 1 odst. 1 směrnice 2014/31 musí být vykládán v tom smyslu, že se tato směrnice vztahuje na váhy s neautomatickou činností, jsou-li tyto váhy používány soudními nebo policejními orgány k určení hmotnosti vozidla pro účely uplatnění vnitrostátního právního předpisu z trestněprávní oblasti.

K nákladům řízení

- 40 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (šestý senát) rozhodl takto:

Článek 1 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/31/EU ze dne 26. února 2014 o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se dodávání vah s neautomatickou činností na trh

musí být vykládán v tom smyslu, že

se tato směrnice vztahuje na váhy s neautomatickou činností, jsou-li tyto váhy používány soudními nebo policejními orgány k určení hmotnosti vozidla pro účely uplatnění vnitrostátního právního předpisu z trestněprávní oblasti.

Podpisy.